

17.11.2020

Till församlingarna

- Innehåll:
1. Maximiantalet arbetstimmar enligt den nya arbetstidslagen
 2. Förkortningen av arbetstiden vid årsskiftet

1. Maximiantalet arbetstimmar enligt den nya arbetstidslagen

I den nya arbetstidslagen har regleringen av maximiantalet övertidstimmar slopats. I stället anges arbetstagarens maximala totalarbetstid. Arbetstagarens arbetstid inbegripet övertidsarbete får inte överstiga i genomsnitt 48 timmar i veckan under en tidsperiod av 4 månader.

Till maximiantalet arbetstimmar räknas alla arbetstimmar, oberoende av om de är ordinarie arbetstid, mertids-, övertids- eller nödarbete. Vid beräkningen av maximiantalet arbetstimmar beaktas all den tid som räknas som arbetstid.

Från början av nästa år förkortas arbetstiden inom kyrkan till 38 timmar 15 minuter. Inom kyrksektorn kan övertidsarbete som överstiger den fulla arbetstiden då enligt den nya bestämmelsen utföras i genomsnitt(!) 9 timmar 45 minuter per vecka. Under en vecka kan arbetstiden överstiga 48 timmar, såvida den utjämnas så att arbetstiden under en period av 4 månader inte överstiger i genomsnitt 48 timmar.

I församlingsarbetet infaller exempelvis kring julen ofta en arbetstopp såväl för tjänsteinnehavare i andligt arbete utan arbetstid som för anställda inom kyrkobetjäning med arbetstid. För de anställda med arbetstid begränsas arbetsmängden av den ovan nämnda övertidsprincipen. Om man till exempel under julveckan, med arbetstagarens samtycke, utför totalt 60 timmar och under följande vecka ytterligare 50 timmar, är detta i enlighet med lagen. Under de två veckorna har man då visserligen överskridit den fulla ordinarie arbetstiden med cirka 33 timmar, och arbetstiden ligger under dessa veckor även klart över det tillåtna genomsnittet på 48 timmar. Eftersom överskridningen dock under en period av fyra månader (ca 17 veckor) utjämnas till i genomsnitt cirka 2 timmar per vecka, är mängden övertidsarbete klart i enlighet med lagen (33 övertidstimmar / 17 veckor = i genomsnitt knappt 2 timmar per vecka, såvida inget ytterligare övertidsarbete utförs under dessa månader). Den genomsnittliga arbetstiden per vecka under en period av 4 månader är då cirka 40 timmar (38,25 timmar + övertidsarbete i genomsnitt cirka 2 timmar), alltså 8 timmar kortare än den genomsnittliga maximala arbetstiden på 48 timmar enligt lagen.

I det här sammanhanget finns det skäl att notera att utförande av övertidsarbete i praktiken alltid förutsätter tjänsteinnehavarens/arbetstagarens samtycke. Det bör också noteras att de arbetstimmar som en arbetstagare med flextid på eget initiativ utför inom ramen för flexgränserna ska beaktas vid

beräkningen av maximiantalet arbetstimmar enligt arbetstidslagen. De plustimmar som överskrider den ordinarie arbetstiden under en period av 4 månader räknas alltså med när man granskar om antalet utförda arbetstimmar ryms inom lagens ramar.

I 34 § i arbetstidslagen finns bestämmelser om de riksomfattande arbetsgivar- och arbetstagarför-eningarnas rätt att komma överens om utjämningsperiodens längd. Perioden kan i ett riksomfattande kollektivavtal förlängas upp till 12 månader. I KyrkTAK har ingen sådan överenskommelse gjorts, och församlingarna följer därför bestämmelserna i lagen. I lagen anges inte när perioden av 4 månader ska inledas. I praktiken har det här ingen betydelse, eftersom mängden övertidsarbete i församlingarna är så liten att de maximala mängderna övertidsarbete enligt lagen endast kan aktualiseras i synnerligen exceptionella undantagsfall.

2. Förkortningen av arbetstiden vid årsskiftet

Förlängningen av arbetstiden enligt konkurrenskraftsavtalet slopas vid kommande årsskifte. Den nya arbetstiden blir i allmän arbetstid 38 timmar 15 minuter och i kontorsarbetstid 36 timmar 15 minuter. Den nya arbetstiden börjar tillämpas från den period som inleds före årsskiftet och sträcker sig över årsskiftet till 2021. Arbetstiden återgår således till den arbetstid som gällde innan konkurrenskrafts-avtalet trädde i kraft 1.2.2017.

För deltidsanställda förkortas arbetstiden enligt deltidens förhållande till full arbetstid. När förkortningen för en heltidsanställd är 30 minuter (0,5 timmar) per vecka, blir den nya arbetstiden till exempel för en deltidsanställd med 20 veckotimmar 19 timmar 45 minuter. Den nya arbetstiden beräknas enligt formeln $20,00 - (20,00 / 38,45 \times 0,50) = 20,00 - 0,2580 \text{ timmar} = 19,742 \text{ timmar}$ (förkortningen är alltså i decimalform 0,2580 timmar, vilket är 15,48 minuter, som avrundat till närmaste hela minut i det här fallet blir 15 minuter).

Kyrkans arbetsmarknadsverk har tillfrågats huruvida en anställd kan fortsätta med samma antal timmar som tidigare, så att arbetstiden fortsättningsvis skulle vara bestämd i hela timmar. Det här är möjligt, men det innebär att den anställdas lön stiger något. Om den anställda i exemplet ovan fortsätter att utföra 20 veckotimmar blir hens nya anställningsprocent $20 / 38,25 = 52,3 \%$, när den före årsskiftet har varit $20 / 38,75 = 51,6 \%$.

Arbetsmarknadsdirektör Anna Kaarina Piepponen

Jurist

Timo von Boehm